

IME I PREZIME:

RAZRED:

NADNEVAK PISANJA:

Hrvatski jezik i komunikacija

POČETNA PROVJERA

► Pažljivo pročitaj tekst pa riješi zadatke.

Malala Yousafzai (Mingora, 1997.) mlada je pakistanska aktivistica za ženska prava. Sa samo dvanaest godina počela je pod pseudonimom pisati blog za engleski BBC o svome životu pod vlašću muslimanskih ekstremista (talibana). Usprkos atentatu i teškim ozljedama ona se i danas bori za jednakopravnost djevojčica. Godine 2014. dobila je Nobelovu nagradu i danas je najmlađa dobitnica te prestižne nagrade.

Na dan moga rođenja ljudi iz našega sela suosjećali su s mojom majkom i nitko nije čestitao momu ocu. Rodila sam se u zoru kad je nestala i posljednja zvijezda na nebu. Mi, pripadnici naroda Paštun, to smatramo povoljnim znakom. Bila sam djevojčica u zemlji gdje se rođenje sina slavi pucnjevima iz puške, dok se kćeri skrivaju iza zavjese, a jedina im je životna svrha da kuhaju i rađaju djecu.

Za nas Paštune veliko je razočaranje kad se rodi kći. Rođak moga oca posjetio nas je nakon nekoliko dana, čak je dao i pozamašan novčani dar. Donio je veliko porodično stablo našega klana Dalokhel Yousafzai koje je sezalo sve do moga šukundjeda. Stablo je prikazivalo samo muške članove naše porodice.

Moj otac Ziauddin drukčiji je od većine paštunskih muškaraca. Uzeo je stablo i od svoga imena povukao crtu nalik lizalici. Na kraju linije napisao je ime Malala. Njegov rođak od

šoka se počeo smijati. Moga oca nije bilo briga. On kaže da me pogledao u oči kad sam se rodila i zaljubio se. Govorio je ljudima: „Znam da je ovo dijete po nečemu drukčije.”

(Malala Yousafzai, *Ja sam Malala*)

abc

pseudonim – izmišljeno ime koje prikriva osobu koja se ne želi služiti pravim imenom

pakistanska – pridjev od Pakistan, država u južnoj Aziji

aktivist – osoba koja javno promiče neke ideje

pozamašan – ovelik, poveći

atentat – ubojstvo koje osobe iz javnoga života

klan – društvena zajednica, dio plemena

1. Odgovori na pitanja o tekstu i riješi zadatke.

a) Što je po vrsti pročitani tekst? Podcrtaj točan odgovor.

pripovijetka

autobiografija

biografija

/1

b) Zašto roditeljima nitko nije čestitao na Malalinu rođenju?

/1

c) Koje je temeljno ljudsko pravo uskraćeno Malali već pri rođenju? Podcrtaj točan odgovor.

pravo na život

pravo na slobodu govora

pravo na jednakost

/1

d) Kojim je postupkom Malalin otac pokazao svoje protivljenje odnosu prema ženskoj djeci?

/1

2. Odredi vrstu predikata u zadanim rečenicama: glagolski, imenski.

a) Djevojčica Malala rođena je u Pakistanu. _____ predikat

b) Djevojčica Malala rodila se u Pakistanu. _____ predikat

/ 2

3. Napiši na crtu pokraj rečenice njezinu vrstu s obzirom na subjekt.

U Pakistanu dječaci i djevojčice nisu ravnopravni. _____

Ljudi su suosjećali s majkom. _____

Rodila se u zoru. _____

/ 3

a) rečenica s izrečenim subjektom

b) rečenica s neizrečenim subjektom

c) rečenica s više subjekata

4. Odredi vrstu objekta: izravni ili neizravni. Neka ti pomogne upitna riječ (padežno pitanje) istaknuto u zagradama.

a) Dao je pozamašan dar. (**Što** je dao?)

_____ objekt

b) Pokazao je ocu porodično stablo. (**Komu** je pokazao stablo?)

_____ objekt

c) Promatrali su ga sa zanimanjem. (**Koga** su promatrali?)

_____ objekt

/ 3

5. Razvrstaj podcrtane riječi s obzirom na njihovu službu u rečenici.

Hrabra Malala rođena je u državi Pakistanu na jugu Azije.

pridjevni atribut: _____

imenički atribut: _____

apozicija: _____

/ 3

6. Razvrstaj podcrtane priložne oznake na odgovarajuće mjesto u tablici.

Obitelj je često strahovala kad je izlazila na ulicu bez pratnje.

PO mjesta	PO vremena	PO načina

/ 3

7. Napiši zareze u rečenicu gdje nedostaju.

a) Otac majka i rođak promatrali su obiteljsko stablo.

b) Nobelovu nagradu dobila je Malala mlada Pakistanka.

/ 2

8. Napiši na crtu pokraj rečenice odgovarajuće slovo ispred pitanja na koje odgovara podcrtana priložna oznaka mjesta.

Nakon ranjavanja prebačena je u englesku bolnicu. _____ a) Gdje?

Malala je rođena u prekrasnoj pakistanskoj dolini Swat. _____ b) Kuda?

Dok prolaze gradom, žene moraju imati prekrivena lica. _____ c) Kamo?

/ 3

9. Prepiši iz rečenice tražene rečenične dijelove.

Djevojčica Malala hrabro se suprotstavila bezumlju.

predikat: _____

PO načina: _____

subjekt: _____

apozicija: _____

objekt: _____

/ 5

10. Napiši rečenice tako da priložne oznake budu gramatički točno napisane.

a) Rođak je došao kod njih.

b) Djevojčice su prekrivale lice s maramama.

c) Nastojala je kroz borbu pomoći svima.

/ 3

11. Prepiši rečenicu tako da istaknute riječi rastaviš na slogove. Između slogova napiši spojnicu. Slijedi primjer.

Malala je **rođena** u **zoru**.

Ma-la-la je _____

/ 2

12. Prepiši iz rečenice jednu riječ u kojoj je glas *r* samoglasnik (slogotvorni *r*).

Malala je **prva** **govorila** o nepravdi. _____

/ 1

13. Pokraj rečenice s naglašenom riječi napiši slovo navedeno ispred vrste naglaska.

Njezin je život bio u opasnosti.	_____	a) dugosilazni
Ženska práva bila su ugrožena.	_____	b) kratkosilazni
Zatvorili su škôle za djevojčice.	_____	c) dugouzlazni
Dugo se nije vratila kùći nakon ranjavanja.	_____	d) kratkouzlazni

/ 4

14. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj nenaglasnica nije u pravilnome položaju.

- a) Njezin otac je bio drukčiji.
- b) Njezin je otac bio drukčiji.
- c) Njezin otac bio je drukčiji.

/ 1

15. Usporedi istaknute riječi u rečenicama. U jednoj se riječi u svakoj rečenici provodi glasovna promjena. Imenuj je.

palatalizacija, sibilizacija, jotacija, nepostojani a

- a) U **mladim** danima često se svađala s **mlađom** braćom.

(mlad – mlađi) glasovna promjena: _____

- b) Proživjela je zločin **kakav** nije očekivala i nepravdu **kakvu** nije zaslužila.

(kakav – kakva) glasovna promjena: _____

- c) Premda je **majka** više pažnje posvetila braći, divila se **majci**.

(majka – majci) glasovna promjena: _____

- d) Još kao **djevojčica** razmišljala je poput odrasle **djevojke**.

(djevojka – djevojčica) glasovna promjena: _____

/ 4

16. Dopuni rečenice zadanom preoblikom riječi iz zagrada. Pazi na provođenje glasovnih promjena.

Malala je bila (*hrabar*, ženski rod) _____.

Njezino je lice zračilo (*radost*, instrumental) _____.

Njezin život (*poticati*, prezent) _____ mlade na djelovanje.

Mnoga afganistanska (*djeca*, umanjenica) _____ i danas pate.

/ 4

17. Podcrtaj pravilan oblik istaknutoga izraza.

a) Prepričat ću njezin život **teti Anci** / **teti Anki**.

b) O svojoj je knjizi održala govor **u Ameriki** / **u Americi**.

c) Život je prema Malali **bio okrutni** / **bio okrutan**.

d) Malala, hvala Vam što ste **bili iskreni** / **bila iskrena**.

/ 4

18. Pokraj imena jezikoslovca napiši slovo navedeno ispred opisa njegova djelovanja.

Faust Vrančić _____

a) reformirao slovopis

Bartol Kašić _____

b) napisao prvi hrvatski rječnik

Ljudevit Gaj _____

c) napisao prvu hrvatsku gramatiku

/ 3

19. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Kako se zove dokument kojim su 1967. godine istaknuti hrvatski intelektualci i ustanove tražili ravnopravnost nacionalnih jezika u SFR Jugoslaviji?

a) *Misal po zakonu rimskog dvora*

b) *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja*

c) *Novosadski dogovor*

d) *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika*

/ 1

20. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojemu se jezikoslovnome priručniku nalaze pravila o pisanju kratica?

- a) gramatici
- b) rječniku
- c) pravopisu

/1

BROJ BODOVA:

/ 56

OCJENA:

